

GPS-wandelroute langs sporen van slavernij

DOOR AKKE DE BRUIJN

Vermeedelijk trekt u de wenkbrauwen op. Sporen van slavernij in de stad Utrecht? En toch is het zo. Van de zeventiende tot de negentiende eeuw was slavenhandel en slavernij een geaccepteerd gegeven in de wereld.

En dus zijn er in de stad kleine tekens aan de wand die verwijzen naar die slaventijd. Een wandelroute voert u langs deze soms goed verstopte details op en in oude historische gebouwen.

Sjoerd Jaarsma van Kosmopolis Utrecht - een organisatie die kunst en cultuur inzet om de dialoog tussen bevolkingsgroepen te voeren - is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de wandelroute 'Sporen van slavernij'. Het eerste deel van de GPS-wandelroute is klaar en in 2012 volgt een uitgebreide papieren versie.

De wandeling is een initiatief van het Centre for the Humanities

van de Universiteit Utrecht en Kosmopolis Utrecht, in aanloop naar de viering van 300 jaar Vrede van Utrecht in 2013 en de 150e jaardag van de afschaffing van de slavernij in Nederland. "Het Centre for the Humanities is zo'n anderhalf jaar geleden begonnen met onderzoek naar slavernij", legt Jaarsma uit. "Niet vanuit het idee 'slavernij is zelig', maar om breder inzicht te krijgen. Er is namelijk weinig onderzoek naar slavernij gedaan. Ook wetenschappers praten elkaar vaak na. Tot dusver gold: slavernij is slecht en dat is het. Onderzoek naar negatief beladen onderwerpen vindt sowieso weinig plaats omdat er nau-

welijks geld voor wordt vrijgemaakt. Centre for the Humanities vult deze lacune nu op, met onderzoek maar ook met lezingen. Daarvoor haalt het belangrijke wetenschappers naar Nederland, zoals prof. Catherine Hall, dé specialist in slavernij."

"Het eerste land dat slavernij afschafte, was Haïti. Daar brak een slavenopstand uit (1791) tegen de Fransen die uiteindelijk door de slaven werd gewonnen. Frankrijk, met de Franse Revolutie van 'Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap' net achter de kiezen, volgde in 1794. Engeland ging in 1833 overstap onder invloed van de Quakers. Daar stond op een gegeven moment zelfs de doodstraf op slavenhandel. Als er bij controle op een schip slaven werden gevonden, konden de bemanningsleden ter plekke worden opgeknoopt. In 1863 maakte Nederland als een van de laatste koloniale machten een einde aan slavenarbeid en slavernij. Zolang slavenhandel lucratief was, ging Nederland gewoon door. Pas toen die andere landen stopten en er geen handel meer was, stopte Nederland ook."

"Het verbod op slavernij en dwangarbeid is nu opgenomen in het Handvest van de Verenigde Naties. Maar slavernij was eeuwenlang een geaccepteerd maatschappelijk gegeven. Dat zie je weerspiegeld in verschillende gebouwen in Utrecht. Neem het voormalig

Oudegracht 80 heeft een gevelsteen met de titel 'De Spaansche Zee'. (Foto: Anna van Kooij)

postkantoor aan het Neude. De zes beelden die binnen in de hal staan, zijn een huldeblijk aan de mooie handel die we toen hadden. Ja, handel met een 'luchtje', zoals we er nu naar kijken. Maar daaraan gingen de makers toen voorbij. De beelden waren een uitroep-teken bij die welvarende tijd dat Nederland over de zeeën voer en behalve aan specerijhandel ook meedeed aan handel van slaven. Zo tref je op het huis aan de Oudegracht 80 een gevelsteen aan met de titel 'De Spaansche Zee, een driemaster die verwijst naar het verschepen van producten uit Indië en Suriname in de tijd van Verenigde Oost- en West-Indische Compagnie. Niet alles wat in de wandeling 'Sporen van Slavernij' is

opgenomen, is echt oud. Zo is er bij de Oudegracht 20 de lantaarnconsole 'Moriaan' te vinden uit 1972. De siersteen laat een welgestelde man zien, gezeten op de schouders van vier geketende slaven."

"De wandeling eindigt bij de Winkel van Sinkel, het eerste grote warenhuis in Nederland, gebouwd in 1836. De Winkel van Sinkel verkocht producten waarvan de grondstoffen uit de koloniën afkomstig waren, zoals zijde en katoen. Het is waarschijnlijk dat de grondstoffen onder meer door slavenarbeid op plantages werden geproduceerd. Maar daarnaast is het warenhuis een toonbeeld van het einde van de handelstijd en het begin van de industrialisatie en massaconsumptie."

"De wandeling 'Sporen van slavernij' doet je beseffen hoe relatief onze waardeoordelen zijn. Destijds was slavernij heel gewoon, nu kijken we er heel anders tegenaan. En in de toekomst?"

De GPS-route, met stemgeluid van Denise Jannah, voert de wandelaar langs zes punten in de stad en geeft naast veel informatie ook doorkijkjes aan de hand van tweehonderd jaar oude tekeningen en etsen van de stad Utrecht uit het Utrechts Archief. In 2012 wordt de wandeling met nog eens zes kenmerkende slavernijsporen uitgebreid.

www.sporenvanlavernij.utrecht.nl

Daar is de app voor de GPS-wandelroute gratis te downloaden.

Bij Oudegracht 20 is de lantaarnconsole 'Moriaan' uit 1972 te vinden.

VRIJWILLIGERS CENTRAAL

VRIJWILLIGERS CENTRALE

Goede voornemens? Genoeg te doen!

In deze laatste Vrijwilligers Centraal van 2011 alle ruimte voor een grote greep uit actuele Utrechtse vrijwilligersvacatures. **Voor iedereen met goede voornemens!** De volledige vacatures kunt u, met behulp van het vermelde nummer, terugvinden op www.digitalevacaturebank.nl. Voor meer informatie kunt u ook bellen met de Vrijwilligerscentrale Utrecht, tijdens kantooruren bereikbaar op 030 - 231 22 89 (de Vrijwilligerscentrale is wegens onderhoudswerkzaamheden gesloten in de week tussen kerst en oud en nieuw) Voor meer informatie over vrijwilligerswerk of nog meer vacatures: www.vwcutrecht.nl.

Vacaturenummer 29437

Gastheren/vrouwen
Het Smulhuis (van Stichting De Tusenvoorziening voor maatschappelijke opvang) verzorgt met een groep van 75 vrijwilligers zeven dagen in de week een betaalbare, voedzame maaltijd voor ca. zestig dak- en thuislozen in Utrecht.

Vacature: Gastheren / gastvrouwen die stevig in hun schoenen staan en van een gezellig praatje, kop koffie en een spelletje houden. Samen met andere vrijwilligers zorgt u voor: tafels dekken, koffie klaarzetten, assisteren bij wat laatste dingen in de keuken, eten opscheppen, mee-eten met de gasten, goede sfeer maken/bewaken, helpen met opruimen en afwassen. Ervaring is geen vereiste. Tijdsinvestering: een avond (17.00 tot 21.30 uur) per twee weken.

Vacaturenummer 26775 Coach

Cumulus Welzijn is een organisatie voor welzijnswerk, actief in vier Utrechtse wijken. In Overvecht loopt Coach4you: een preventief project waarin vrijwilligers (kwetsbare) leerlingen helpen bij de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs. De inzet en positieve aandacht van de coach moet voorkomen dat risicoleerlingen op het voortgezet onderwijs vroegtijdig uitvallen.

Vacature: Gepassioneerde Coaches die 1 maal per week ongeveer 1.5 uur op huisbezoek gaan bij 'hun' leerling en die te begeleiden bij (leren) plan-

nen, huiswerk maken, agendagebruik etc. Een coach besteedt aandacht aan de sociaal- emotionele ontwikkeling, het vergroten van het zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid van het kind. Als coach bent u een rolmodel wat een kind in zijn eigen leefomgeving niet heeft. Kernwoorden: minimaal HBO niveau, onbevooroordeelde en open houding en empathisch vermogen. Bereid zich voor 18 maanden aan het project te binden.

Vacaturenummer 29449

Impresario jong muzikalent
Stichting Eco Consult ondersteunt het jonge pianotalent Martin Oei bij zijn opleiding en met het organiseren van concerten.

Vacature: Impresario jong muzikalent. Werkzaamheden: Het mede organiseren van de Beethoven wereldpremière in het Concertgebouw in 2012 en de daarop volgende tournee. Theaters en zalen benaderen voor optredens van jong muzikalent. Het opstellen van persberichten, het verzorgen van publiciteit, het benaderen van de media, het bijhouden van de website.

Vacaturenummer 27843

Reisbegeleiders
Spring Reizen, onderdeel van Nivon-Jong, organiseert wandelreizen en weekenden voor 25-40 jarigen. De enthousiaste en deskundige vrijwilligers zijn tevens ervaren buitensporters.

Vacature: Reisbegeleiders (25 tot 40 jaar) met ruime (berg)wandelervaring die het leuk vinden om samen met een andere vrijwillige reisbegeleider reizen voor te bereiden en graag met een groep op pad gaan. Kernwoorden: stressbestendig, organisatievermogen, menselijk inzicht, ervaring met groepen, technische vaardigheden behorend bij wandeltochten, doorzettingsvermogen, flexibiliteit, positieve instelling. Vrijwilligers krijgen een gedegen opleiding tot reisbegeleider waarin ze alles leren over begeleiden, veiligheid en vakantielezier, 100% korting op de reisprijs* en financiële/ administratieve ondersteuning van het Landelijk Nivonbureau. *voor uitrusting, verzekering en eten betalen vrijwilligers zelf.

Vacaturenummer 28626

Webdesigner
Stichting TalenTonen is in 2007 opgericht om migranten/vluchtelingen vrouwen, die in een sociaal isolement verkeren, perspectief te bieden in Nederland. Dit doet TalenTonen door dagactiviteiten te organiseren die aansluiten bij de culturele achtergrond van haar cliënten.

Vacature: Vrijwilliger Webdesigner die de website wil onderhouden en/of anders inrichten. Kernwoorden: ervaring met ontwerpen / inrichten en onderhouden website. Tijdsinvestering is ongeveer vier uur per week.

Vacaturenummer 29472 Webredacteur

Vacaturenummer 29472 Webredacteur
Het Nederlandse Rode Kruis is een grote hulporganisatie die met haar vereniging als missie heeft om de meest kwetsbare mensen te helpen, altijd en overal, onpartijdig en vrijwillig vanuit menslievendheid. Het Rode Kruis district Utrecht Midden is werkzaam in de gemeenten Utrecht, Maarssen en Bunnik.

Vacature: Webredacteur die het team communicatie/fondsenwerving komt versterken. Functie-inhoud: actualiseren van de lokale website, overbrengen van items en informatie van de oude naar de nieuwe site, eventueel opzetten/onderhouden van social media. Het gaat om veel meer dan alleen technisch onderhoud van de website: u denkt mee over welke informatie waar geplaatst wordt en voor die bedoeld is. Kernwoorden: goede communicatieve vaardigheden, affiniteit met schrijven (ervaring geen vereiste), oog voor nieuws is, verantwoordelijk, vaardig met computer (social media, software programma's, Word en internet). Beschikbaar voor 4 tot 8 uur per week, voor minimaal een jaar. Goede begeleiding door de specialist communicatie en fondsenwerving.

Vacaturenummer Diversen - Van postbode tot zanger

Aveant Utrecht Noord Oost heeft meerdere zorgcentra in onder meer Tuindorp, Overvecht en Lunetten. Ze bieden hun bewoners tal van activiteiten aan, waar veel vrijwilligers voor nodig zijn. Heeft u affiniteit met ouderen? Misschien zit er wat voor u bij!

Vacatures:

Groene vingers: verzorg de planten op de terrassen (Tamarinde, Overvecht) Vacaturenummer 28787

Naar het ziekenhuis: begeleid bewoners naar het ziekenhuis (De Lichtkring, Tuindorp) Vacaturenummer 25205

Op bezoek: breng huisbezoekjes aan bewoners (Tuindorp Oost) Vacaturenummer 24937

Koken: helpen bij het bereiden van de maaltijd voor kleinschalige woongroep De Koppel (Lunetten) Vacaturenummer 29516

Voor de gezelligheid: vrijwilligers die gezelligheid en hulp willen bieden in kleinschalig woonproject De Koppel (Lunetten) Vacaturenummer 29517

Verkoper: beman het winkeltje in de Lichtkring (Tuindorp) Vacaturenummer 28294

Zingen: assisteren bij een zanggroepje van bewoners (Tamarinde, Overvecht) Vacaturenummer 28471

Ontbijten: helpen bij ontbijtproject (Tamarinde, Overvecht) Vacaturenummer 28869

Postbode: post sorteren en bezorgen in de Lichtkring (Tuindorp) en Tuindorp Oost Vacaturenummer 28995

VRIJWILLIGERS CENTRALE

EEN

SPRANKELEND

INNOVATIEF

INSPIREREND

LEERZAAM

EN

FEESTELIJK

Vrijwilligerscentrale Utrecht

T Samen met maatschappelijke organisaties, bedrijven, verenigingen, de gemeente, scholen, zelfstandige ondernemers en natuurlijk vrijwilligers wil de Vrijwilligerscentrale ervoor zorgen dat Utrecht bruist van het vrijwilligerswerk. Bij ons kun je terecht voor cursussen, maar we helpen je ook op weg als je een project met vrijwilligers wilt starten. Ben je vrijwilliger of wil je dat worden? Ook dan ben je bij ons aan het juiste adres. Zoek naar de ideale vacature in onze digitale vacaturebank op www.digitalevacaturebank.nl of kom langs bij onze Vacaturebank in ons kantoor aan het Janskerkhof 1. Daar kun je elke doordeweekse dag terecht voor een persoonlijk gesprek. Bezoek je ons liever buiten kantooruren? Ook dat kan: op donderdagavond of zaterdag kun je een afspraak maken met een van onze medewerkers. Bel 030 - 231 2289 of mail naar info@vwcutrecht.nl . www.vwcutrecht.nl